

Perashat Ajaré - Kedoshim 5783

Velas: 6:40 pm

Fin Shabat 1: 7:34 pm - R”T: 8:08 pm

Fin Shabat 2: 7:43 pm - R”T: 8:11 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Rafael Harari
חבר בה"ד אמת ומשפט

Chocó en las clases de manejo

Caso: Un instructor de manejo dejó a su alumno solo en el auto y salió a comprar botellas de agua para él y el estudiante. El alumno le pidió permiso al maestro de estacionar el auto él solo en lo que regresa y el maestro accedió. Cuando el estudiante trató de estacionarse, debido a su falta de experiencia, golpeó otro automóvil estacionado cerca, dañándolo por la cantidad de mil Shekel, y también causando daños por la cantidad de 500 Shekel al automóvil del maestro.

Ahora el profesor exige que el estudiante pague los daños que causó a los dos vehículos, mientras que el estudiante asegura que está exento de cualquier pago, ya que estaba en la situación de "Bealab Imó" esta situación se da cuando el dueño del objeto esta realizando un trabajo para el Shomer, y dado que el alumno está cuidando el auto y el profesor está contratado por el alumno la Torá exenta al Shomer de pagar el daño de esta manera.

Pregunta: ¿Acaso está obligado el alumno a pagar los daños de los autos?

Respuesta: Cualquier persona que no tenga una licencia de conducir, después de haber sido examinado para conducir y aprobar el examen, todavía se considera no apto para conducir un automóvil, y tiene prohibido conducir sin la estrecha supervisión de un instructor de manejo calificado, sentado a su lado. Por lo tanto, el alumno se considera Mazik (dañador) ya que actuó de manera negligente al conducir un automóvil sin saber cómo conducirlo correctamente. Por lo tanto, la exención de "Bealab Imó" no se aplica a él, ya que únicamente este Din aplica en Shomrim (cuidadores) y no en Adam Hamazik (חשבואר במשנה למלך כ"א אישות ט').

Por ende el alumno deberá pagar los mil Shekel por la reparación del vehículo que dañó y esto es aún si el maestro mismo por propia iniciativa le dijo al alumno que estacionara el automóvil, ya que el alumno no debió escucharlo y conducir solo sin licencia, y de lo contrario, se considera que el conductor es un Mazik.

Con respecto al auto del maestro, dado que él mismo, que es el dueño del vehículo, a sabiendas permitió que una persona que no sabe conducir correctamente condujera sola con su vehículo, entonces él mismo descuidó su auto y se considera Meabad Mamonó Ledaät, y el alumno está exento de pagar los 500 Shekel aún Midiné Shamaim ya que es como si el dueño le permitió dañar su propiedad (חשיב מזיק ברשות כמבואר בקצה"ח סי' רמ"ז ס"ק א' ונתה"מ שם ס"ק ה').

Sin embargo en el caso que el alumno no llegara a pagar los daños a los terceros, el maestro está obligado Midiné Shamaim a pagar los daños del auto dañado, ya que él, al dejar el auto en manos de un inexperto es como haber entregado un carbón prendido a un niño que aunque el simple hecho de entregársela no causa el daño sin que el niño lo avive, de igual manera ya que por su culpa ocurrió el daño está obligado a pagar Bidé Shamaim, igualmente en nuestro caso al dejar al alumno en el auto provocó que ocurriera el daño.

Halajá Lemaasé

Pregunta: Se acostumbran en estos días del Omer a no cortarse el pelo, no realizar casamientos, no bailar y no escuchar música.

¿Cuál es el motivo de estas prohibiciones? Y ¿por qué justamente en estos días?.

Respuesta: La Guemará (יבמות כב:) cuenta que Rabí Akivá tenía 24,000 alumnos los cuales murieron entre Pesaj y Shabuot por no haber tenido respeto unos a los otros, posteriormente Rabí Akivá buscó a 5 nuevos alumnos a los cuales les transmitió su Torá, y principalmente su famosa frase "Dijo Rabí Akivá amaras a tu prójimo como a ti mismo es un gran fundamento en la Torá".

El Shuljan Auj (תצ"ג א' - ג') dictaminó que en duelo por la pérdida de los alumnos de Rabí Akivá se acostumbró a no hacer casamientos no cortarse el pelo, no bailar y no escuchar música (ע"ש במשני"ב ס"ק ג' ועוד).

Por lo tanto, escribió el Kaf Hajaim (שם ס"ק ה') que ya que todas estas costumbres son principalmente con el fin de recapacitar en la causa de la muerte de aquellos alumnos, hay que reforzar nuestro amor al prójimo y dejar a un lado las diferencias, el odio y la envidia, el honor y la presunción, y empezar a promover la paz y el amor entre nosotros y la humildad.

Maasé Sheayá

Esperando en la noche

Rab Jaim Suisa alumno de Rab Mordejay Elishu contó la siguiente anécdota la cual fue testigo:

Una noche acompañé al Rab a su casa después de cierto evento. Era la 1:00 de la mañana cuando el Rab tocó a la puerta de su casa, pero no hubo respuesta. Parece que la esposa del Rab se había quedado dormida y se olvidó de sacar la llave para que el Rab pudiera entrar. Después de mucho tiempo me dí cuenta de que era imposible dejar al Rab fuera de su casa por la noche y no hay solución mas que de llamar a un cerrajero experto para abrir la puerta.

Mientras esperábamos al cerrajero, 45 minutos después de tocar la puerta por primera vez, la Rabanit se despertó de su sueño y abrió la puerta.

Tan pronto como se abrió la puerta, el Rab la saludó alegre y tranquilamente, como si no hubiera esperado afuera durante mucho tiempo a altas horas de la noche: Hola, ¿cómo estás? la saludó inmediatamente, la Rabanit algo nerviosa respondió "bien BH", y preguntó "¿llevas mucho esperando afuera?". Pero el Rab respondió a la ligera: No, acabamos de llegar.

El Rab no le reclamó a su esposa por no haber dejado una llave afuera para que él pudiera entrar o por que no le abrió la puerta durante mucho tiempo, lo principal para él era dar una buena sensación a su hogar de que todo está bien, sin decir una palabra sobre lo que pasamos en la última hora.

A los minutos llegó el cerrajero, le pagamos su cuota de trabajo por hacerlo venir hasta acá a esas altas horas de la noche y volvió tan pronto como llegó. Yo también regresé a mi casa, aún más asombrado por la grandeza del Rab, a quien siempre conocí, pero esta noche lo vi con un toque especial.

בענין מתנה על מה שכתוב בתורה באונאה

א. הטעם דבעינן שיפרש כדי שיועיל תנאו

כתב השו"ע (ח"מ סימן רכ"ז סעיף כ"א) "האומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה יש לו עליו אונאה, בד"א בסתם שאינו יודע כמה אונאה יש בו כדי שימחול, וכו'. אבל במפרש אין לו אונאה, כיצד מוכר שאמר ללוקח חפץ זה שאני נותן לך במאתים יודע אני שאינו שוה אלא מאה על מנת שאין לך עלי אונאה אני מוכר לך, אין לו עליו אונאה. וכן לוקח שאמר למוכר חפץ זה שאני לוקח ממך במאה יודע אני ששוה מאתים ע"מ שאין לך עלי אונאה אני לוקח ממך, אין לו עליו אונאה".

מבואר בדברי השו"ע שכדי שיועיל התנאי שלא יהא ביניהם דיני אונאה צריך לומר "ע"מ שאין לך עלי אונאה", ושיפרש כמה היא האונאה שיש בזה. והוא ע"פ במבואר בסוגיא בפרק הזהב (נא.), ע"פ מה שפסקו הראשונים [תוס', רי"ף, רמב"ם, רא"ש] כר' יהודה דס"ל דאע"פ שהמתנה על מה שכתוב בתורה התנאי בטל והמעשה קיים בדבר שבממון תנאו קיים, וכדברי רבא שם שהוכיח כן מהברייתא דדוקא במפרש בכמה הוא מאנהו מועיל התנאי.

ועיין בסמ"ע (ס"ק ל"ט) שדייק מלשון השו"ע שכדי שיחשב מפרש בעינן דוקא שיוודעו בכמה הוא מתאנה ולא סגי שיאמר לו "חפץ זה שאני מוכר לך יודע אני שיש בו אונאה".

ולכאורה יש ללמוד מכאן דאין מחילה מועילה על דבר שאינו קצוב. וכן מוכח נמי ממה שפסק השו"ע לגבי מומים (בס"י רל"ב ס"ו) וז"ל, "כל הלוקח סתם אינו לוקח אלא הדבר שלם מכל מום, ואם פירש המוכר ואמר ע"מ שאין אתה חוזר עלי במום הרי זה חוזר עד שיפרש המום שיש בממכרו וימחול הלוקח וכו', שהמחול צריך לידע הדבר שמוחל לו בו, ויפרש אותו כמו המפרש האונאה", עכ"ל. הרי להדיא דלא מהניא מחילה על דבר שאינו קצוב.

אמנם עי"ש בסמ"ע (סימן רל"ב ס"ק ט"ז) שהקשה שבג' מקומות בשו"ע [ס"י ס' סעיף ב', סימן קל"א ס"ג, ס"י ר"ו סכ"א] הביא דעת הרמב"ם בזה שאין אדם מקנה ומתחייב בדבר שאין לו קצבה, והשו"ע עצמו מסיק שם שכל האחרונים חלקו עליו והכי נקטינן, ואיך א"כ הביא לשון הרמב"ם (בס"י רל"ב) דאזיל לשיטתו בלי שום חולק. וכמו כן הקשה הסמ"ע בסימן רכ"ז (סוף ס"ק ל"ט).

ותירץ הסמ"ע בסימן רכ"ז, דהכא צריך שיפרשו לכו"ע דאל"כ יכול לומר לא ידעתי שיש בו אונאה כ"כ דאמחול". ובס"י רל"ב (ס"ק ט"ו) תירץ "דיכול לומר סברתי שאין בו אונאה ולהשביח דעתי אומר כן". והנה בשלמא מה שכתב בס"י רל"ב אתי שפיר משום דס"ל דכל שאינו מפרש כמה היא האונאה, תולה המתאנה שבאמת אין בו אונאה כלל אף אם מבטיח לו שיש אונאה, עד שיאמר לו כמה הוא מתאנה, כיון שלפי השערתו של המתאנה זה מה ששוה, אבל מה שכתב כאן דיכול לומר לא ידעתי שיש אונאה כ"כ דאמחול, צ"ע דבזה גופא פליגי הראשונים אם אדם מוחל על דבר שאינו קצוב או שיכול לומר לא ידעתי כמה הוא כדי שאמחול.

ונראה לבאר בעה"י כונתו דבשלמא כשמוחל על דבר אחר

שאינו קצוב, יודע הוא בשעת מחילתו שבאמת אינו קצוב כלל ואעפ"כ הוא מוכן למחול ולכן מועילה המחילה, אבל כאן שאומר לו בכמה מוכר לו, ולפי השערתו זה מה ששוה בשוק, א"כ גם כשמתרה בו ואומר לו תדע לך שיש בזה אונאה הוא תולה דמסתמא אין החילוק כ"כ למה ששוה בשוק, ולכן כשבסוף נתגלה לו בכמה נתאנה יכול לומר חשבתי שהאונאה היתה פחות מזה ועל זה לא מחלתי. ולפ"ז, התירוץ שכתב בסימן רכ"ז הוא כמעט שוה לתירוץ שכתב בס"י רל"ב, אלא ששם כתב שיאמר המתאנה סברתי שאין בו אונאה כלל ואילו כאן אומר סברתי שאין בו אונאה כ"כ, אבל בשניהם הוא מחמת אותה סיבה, שכיון שהוא רואה מה שלוקח והוא חושב שעולה כמו שקבעו, אינו חושב שיש אונאה או שיש אונאה כ"כ, ולכן אף לדעת החולקים על הרמב"ם חשיבא מחילה בטעות דלא אסיק אדעתיה דמחיל כ"כ, ודו"ק.

ועיין בנתי"מ (סימן רכ"ז ביאורים ס"ק י"ד) שכתב ע"פ דברי הסמ"ע בסימן רכ"ז, שאם אמר יודע אני שיש בו אונאה ולא פירש כמה, מועיל לענין אם היתה האונאה שתות, דאז אינו יכול לומר לא ידעתי שיש בו אונאה כ"כ דאמחול, דהא פחות משתות לא שמיא אונאה [עי"ש שהוכיח כן מהסמ"ע ס"ק ל"ח] וא"כ על שתות ודאי מחל. אמנם לפני כן כתב הנתי"מ (בסוף ס"ק י"ג) שאם אמר ע"מ שאין לך עלי אונאה ונמצא שהיתה אונאה שתות הרי זה קנה ומחזיר אונאה. והיינו משום שיש חילוק בין אם הזכיר ואמר 'יודע אני שיש בו אונאה' להיכא דלא אמר כן.

והנה הטור בס"י רל"ב ס"ז כתב שמה שהצריך הרמב"ם שיפרש המום שיש בו, אזיל לשיטתו דס"ל שאין אדם מוחל על דבר שאין לו קצבה. ועי"ש בדרישה (ס"ק ז') שביאר דהטור חולק גם לענין אונאה דלא בעינן שיאמר בכמה הוא מאנהו אלא סגי שיאמר "יודע אני שיש בו אונאה", [ומה שאמרו בברייתא שאמר "חפץ זה שאני מוכר לך במאתים יודע אני שאינו שוה אלא מאה", לאו דוקא הוא].

אמנם כבר הוכחנו שהשו"ע לא ס"ל הכי, כמבואר להדיא בדבריו דאין מועיל התנאי עד שיפרש כמה הוא שוה בשוק יודע "כמה הוא מתאנה". ורק אם היתה האונאה שתות בדיוק מהני אף אם אינו מפרש כמה היא האונאה אם אמנם אומר "יודע אני שיש בו אונאה". [ומה שכתב הדרישה דאף אם אינו מפרש בכמה הוא מתאנה מועיל אם אומר "יודע אני שיש בו אונאה" הוא רק בדעת הטור].

ב. הטעם דמתנה על מה שכתוב בתורה התנאי בטל והמעשה קיים [מח' התוס' והקצו"ה נגד הריטב"א והנתה"מ]

כתבו התוס' במס' כתובות (דף נו.) בביאור שיטת ר"מ שאם אמר לה 'הרי את מקודשת לי ע"מ שאין לך עלי שאר כסות ועונה' התנאי בטל והמעשה קיים, וז"ל, "הרי זו מקודשת ותנאו בטל. ע"כ בדכפליה לתנאי איירי דאמר לה אם אין ליך עלי שאר כסות ועונה הרי את מקודשת ואם לאו אל תהי מקודשת, מדקאמר לקמן דטעמא דר' מאיר דתנאו בטל משום דמתנה על מה שכתוב בתורה, ואי לא כפיל לתנאי תיפוק ליה דתנאו בטל לרבי מאיר משום דבעי תנאי כפול כדאמר בהאומר (קדושין דף סא. ושם). ותימה אם כן אמאי

היא מקודשת הרי התנה בפירוש שאם יהא לה עליו שאר כסות ועונה שאינה מקודשת, ואין לומר דלכך מקודשת לפי שמקדשה ע"מ שתמחול לו והרי מחלה אלא דאין מחילתה מחילה, דהא תניא בפרק ב' דנזיר (דף יא. ושם) הריני נזיר ע"מ שאשתה יין ואטמא למתים הרי זה נזיר ואסור בכלן מפני שמתנה על מה שכתוב בתורה, והתם לא שייך לשנויי הכי, ואור"י דאי לאו דילפינן מתנאי בני גד ובני ראובן ה"א דשום תנאי אינו מבטל את המעשה ואפילו לא יתקיים בסוף, המעשה קיים, והשתא דילפינן מהתם דמהני תנאי לבטל המעשה אמרינן דדוקא כשאינו מתנה על מה שכתוב בתורה דומיא דבני גד ובני ראובן שלא התנו על מה שכתוב בתורה, עכ"ל. ובקצו"ה בסימן רכ"ז (ס"ק ט') הביא דברי התוס' אלו, ומוכח דס"ל כוותיה.

והביאור בזה הוא דאע"פ שהוא לא רצה לקדש אלא ע"מ כן, מ"מ כיון שאינו מקיים משפטי התנאים שהרי מתנה על מה שכתוב בתורה, הרי התנאי כמאן דליתא הוא, והמעשה קיים. והיינו משום ד'דיני תנאים' שחידשה התורה בתנאי בני גד ובני ראובן הם 'מילתא אחריית', שחידוש התורה היה שאע"פ שהמעשה הוא מעשה גמור על כל הצדדים יכול התנאי לבטל את המעשה, ולא שיועיל מעשה העשוי רק על צד אחד, ולכן דוקא אם מתקיימים משפטי התנאים התנאי מבטל את המעשה, אבל הכא כיון דהוי מתנה על מה שכתוב התורה [לר"מ], א"כ לא מתקיימים משפטי התנאים וממילא התנאי הוא כמאן דליתא, והמעשה קיים.

אמנם הנתה"מ בס"י רי"ב (ס"ק ד') ביאר בשם הריטב"א באופן אחר למה לפי ר"מ התנאי בטל והמעשה קיים, וז"ל, "הריטב"א בקדושין (דף כ"ג: ד"ה והנכון) גבי על מנת שאין לרבו רשות בו, דר"מ ס"ל דקנה העבד וקנה רבו, והקשה דיתבטל המתנה כיון דנתבטל התנאי, ותירץ שאין לשון תנאי רק כשהוא בלשון שיעשה או שלא יעשה בין הוא בין אחרים, אבל במילתא דממילא, כגון על מנת שאין לרבו רשות בו, אינו תנאי אלא שיויר בגוף המתנה, שמשירר בו שלא יזכה בה האדון או הבעל וכו'. וע"כ צ"ל דתנאי שהוא במילתא דממילא הכונה היא שמשירר לעצמו זכות דלענין זה לא יהיה בו דין מקח, וכן במקדש על מנת שאין לך עלי שאר כסות [ב"מ שם], או בעל מנת שהוא שלו, אין בהלשון משמעות כלל שבהיפך זה יתבטל המקח, כיון דהדבר הוא ממילא, וגם א"צ בדבר זה למשפטי התנאים כמ"ש הריטב"א [שם], עכ"ל. והיינו שלדעת הריטב"א והנתיות ישנם שני סוגי תנאים שונים לגמרי זה מזה: א. תנאי בדבר חיצוני כגון הרי את מגורשת ממני ע"מ שתתני לי מאתיים זוז, שבזה הוא תולה שאם היא לא תתן מאתיים זוז אינו רוצה לגרשה. ב. שיויר בחלות שהיה צריך לפעול המעשה, כגון הרי את מקודשת ע"מ שאין לך עלי שאר כסות ועונה, שאינו מתנה בדבר חיצוני אלא מגביל את החלות שהיה צריך להיות באופן טבעי ממעשיו.

ולפי הנתה"מ צ"ב למה אם התנה בתנאי שאינו כפול התנאי בטל, הרי אף שאינו כפול כיון שהתנה ע"מ שתתני לי מאתיים זוז, בזה גילה שאם לא תתן אינו רוצה לגרשה, ולכאורה צ"ל שכיון שלא היה כפול אין כאן גילוי גמור, ואפשר שרק מבקשה לתת אבל אינו רוצה שיתבטל אם לא תתן, ועיין.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX